

Samrøða við P. M. Dam, løgtingsmann

Danska blaðið »BØRSEN« hevur
24. februar fylgjandi samrøðu við
Peter Mohr Dam, løgtingsmann.

(Endað)

Dansk Kapital i færøske Virksomheder.

— Er Færingerne ikke bange for en Ny Kvotiering?

— Det er vi selvfølgelig nok, men vi haaber paa en gunstig Stilling hos England, fordi vore Fiskere under Krigen sejlede med Livet som Indsats for at skaffe Fisk frem til det engelske Bord. Men iøvrigt er det Meningen, at de Baadene skal bygges saaledes, at de osaa kan bruges til Saltfiskeri.

— Hvor skal Baadene saa fiske, og hvor store skal de være?

— Vi skal have et mindre Antal 30-Tonnere til Hjemmefiskeri og Nordsefiskeri, og 80-Tonnere til Islands- og Bjørnefiskeri, samt enkelte 100 Tonnere til de samme Pladser, og endelig skal vi have et Par Travlere paa en 300 Tons til Grønlandsfiskeri.

— Men Kapitalen?

— Ja, det er det altoverskyggende Spørgsmaal, for Planen er i sig selv rentabel. Faar vi Kapitalen, har vi Chancerne for at skaffe alle Færingers Arbejde ved at lave Hjemmeindustri, som knytter sig til Fiskeriet. Vi er meget interesseret i at rationalisere Driften, og paa det Punkt har vi meget at lære i Danmark. Jeg tror personlig, at her ligger der en stor Opgave for dansk Kapital.

Dansk Kapital kan gøre Underværker.

Det er ogsaa et andet Punkt, hvor jeg mener, at driftige danske Penge-mænd vilde kunne tjene de helt store Penge: det er med Hensyn til Hvalfangst. Danmark har som bekendt ikke Lov til at drive Hvalfangst efter de internationale Statutter, det har Færoerne derimod, fordi vi i et vist begrænset Omfang har drevet det tidligere. Kunde vi blot faa dansk Kapital investeret i færøske Hvalfangstbaade, kunde man realisere Planerne om et anseligt Hvalfangeri i Syd-Islandet saavel som i de grønlandske Farvande.

— Men det er vel noget, som kræver meget store Kapitaler?

Det gør det. 10 til 12 Mill. Kr. maa investeres, men til Gengæld kan vi Færingers ikke se andet end, at det maatte være af stor Interesse for Danskerne. I Øjeblikket maa Danmark for fremmed Valuta købe Hvalolie til Hjemmeproduktionen. Hvis man slog sig paa Hvalfangst med Færoerne som Basis er det ganske aabenlyst, at man ikke alene kunde dække sit eget Hjemmeforbrug af Olie, men ogsaa vilde være i Stand til at eksportere. Det er efter mange Færingers Mening en Synd og Skam at denne Chance skal ligge ubenyttet hen. Den vilde give meget Arbejde til os, og den vilde bringe de danske Penge-mænd megen Kapital og desuden sikre Landet Olie til eget Forbrug og Eksport.

Som Landet ligger nu, kan dansk Kapital paa Færoerne gøre Underværker. Danske Investeringer i færøske Foretagender skaber desuden en dansk-færøsk Interesse, som vil faa den største Betydning for det kommende Forhold mellem Færoerne og Danmark. Her i Danmark gør man sig sikkert ikke klart, hvad det vil sige at leve i en saadan Uvished, som det færøske Folk i Dag lever i. Alle Planer, alle Fremskridt, alt standser paa det ene Problem: Hvordan med vor statsretlige Stilling i Fremtiden? Dette Spørgsmaal maa løses omgaende, for at der kan komme et økonomisk og merkantilt Samarbejde mellem Færoerne og Danmark, saa er der ingen Tvivl om, at der nok skal komme et godt Forhold mellem de to Lande.

Seyðurin

Hoykrubban

Hoyggj man vera eitt tað dýrasta fóður, tá ein hugsar um alt arbeiði tað krevur. Ti er tað, at vit megja hava (gera) krubbuna so at einki skal fara til spillis.

Yvirhævar allastaðni i Føroyum, fá pláss* undantikin, er tað so, at 1/3—1/2 av hoynum, sum givið verður, fer undir traðk.

Gamalt er (søgn), at »4 ær ótu imóti kúnna«. Har hevur so reiðiliga meir enn helvtin av hoynum fari a gólvíð, ti nú kunnu vit fæða 10—14 ær imóti kúnna, um krubburnar eru so at einki fer til spillis.

I bløðunum er ofta ávíst hvussu krubban skal gerast, t.d. »Dagbl.« no. 9 og 12 1944.

Hann ið hevur ross, letur tey fáa skittna hoyggi undan seyðinum. Rossið etur tað tá tað ikki fær annað; men verður tað hugsa um skarnið og urinið (sýru), sum hoyggið er dálkað við?

Trolnet verður nú nýtt nógv at geva úr. Tað kann so vera i bóllum og villari mark; men i húsinum gera vit góðar krubbur. Tað er at »fornerma« seyðin, at biðja gamalt trolnet til at geva honum úr.

S. Patursson,
s. r. g.

Tit fáa

bestu málingina hjá okkum.

M. P. Jacobsens málarábúð.

Matvørur

og aðrar húsarhaldsvørur hjá
Karl K. Mouritsen.

Tlf. 497. Tórshavn. Tlf. 497

Sagen

udsættes.

Sambandsmenn høvdu tann sið, at lata sakir ganga aftur og aftur á tingi og lata tær goyma ár eftir ár og einki gera við tær uttan einans. skriva hesi kendu orðini á tær: »Sagen udsættes til næste Aar«.

Síðan vit finga eina landsnevnd eru orðini »Sagen udsættes til næste Aar« fallin burtur og nú verður i staðin fyri skrivað: »Málið verður beint i landsnevndina«. Øll vita, at landsnevndin ræður, ikki yvir nökrum peningi uttan so er at lögtingið gevur landsnevndini heimild til at nýta so og so mikið til hatta ella hitt endamálið.

Tað er ti til púra onga nyttu, tá ið t. d. Thorstein Petersen skrivur til landsnevndina um at gera havnir, vegir, brúgvør um Vestmannasund o. s. fr. — Landsnevndin kann púra einki gera. Tað veit hr. Th. P. ógvuliga væl. Javnaðarmenn gjørdi ikki nakað so tápuligt sum at áleggja landsnevndini nakað, sum vit frammanundan vistu, at landsnevndin ikki er før fyri at greiða. Vit setta ti uppskot fram um at fáa tinginum pening, sum so landsnevndin kundi fáa part av at ráða yvir. Hesi inntøkuuppskot okkara vórðu feld av sambandsflokkinum og fólka-flokkinum. Hetta hava eg fyrr greitt frá; men sjálvandi roynir »Dagblaðið«, at burturleiða fólks fatan av sannleikanum og varta upp við nökrum sum einki høpi er i.

Eg visti á, at vit javnaðarmenn hava skotið uppá at læna monnum og samtøkm av fiskimonnum upp til 95 pst. av skipskostnaðinum, og at landsnevndin skuldi býleggja skip. Alt hetta varð felt. Um hetta havi eg fyrr havt grein her i blaðnum. Tá svaraði »Dagblaðið«, at nú skuldu teir greiða frá málinum: »Arbeiði til øll á sjógv og landi«, ti nú hevur málið verið til viðgerðar.

Frágreiðingin kom so i »Dagblaðnum«, og hon prógvar til fullnar, hvussu negativa støðu fólkaflokkurin hevur tikið á tingi i hesum máli eins og i øllum øðrum. Sjálvandi byrjar frágreiðingin við einum passaliga grovum ósannindi um, at málið tá tað kom frá javnaðarmonnum var einki undirbygt. Nú vil tað so væl til, at uppskot javnaðarmanna er tikið sum serpent og ti hava nógvir menn kring um landið fingið hetta uppskotið i einum litlum bóklíngi. og teir hava ti sæð, at málið var sera væl undirbygt, so hetta fyrsta ósannindið er beinan vegin sligið til jarðar.

So koma vit til tað næsta.

Fólkafl. og sambandsfl. hava ikki viljað fylgt javnaðarmonnum. Sambandsmenn hava bara vist til Danir, sum skulu bjarga »det

stakkels fattige Folk udi Færo« frá hungur og neyð; men fólkafl. hevur málað nógv uppá pappirið, men tað eru tóm orð og púra einki annað. Teir minna nógvm triggjar skræddarar, sum skuldu veva nýggj klæði til keisaran. Tá ið mest umráddi var keisarin nakin. Soleiðis verða færøyskir fiskimenn ifall teir lita á at fáa skip við teimum uppskotum, sum fólkafl. hevur sett fram, ti ikki so mikið sum eitt 2-oyra hevur hann vist á til at rinda skipini við.

Føroyingar eiga o. u. 70 milj. kr. umframt at alt er skuldfritt, bæði land, hús, skip, bátar og annað. Hvat er tað tá, ið fólkafl. nú skrivur um at tingast við onnur lond um lán? Tað er einans ein orsök til tess, og tað er at sleppa stórmonnum frá at lata tvungið lán til lögtingsins vinnulánsgrunn, og samstundis at billa fiskimonnum inn at skip skulu koma einaferð — nær? — sankta nimmursdag.

Sum dæmi um hvat slutur, ið fólkafl. vartar upp við skal her framførast nakað av ti, ið teirra uppskot ganga út uppá:

1. Fólkið i Føroyum skal teljast og kannað verður, hvussu mong ið arbeiðsleys eru.

2. Samferðslulíkindi megja verða tilskilað og hvat ið kann gera vinnumøguleikarnar størri.

3. Hvussu inntøkur eru og hvørjir vinnuháttir mest verða at tilræða at styðja.

4. Síðan eigur at verða samráðst við sóknarstýrini um teirra hugsan og hvørji ynski, ið pláss ið hevur um almennan studning i komandi tíðum.

Til hetta er at siga:

1. Fólkateljing hevur beint nú verið.

2. Havnir og vegir verða at gera, men samb. og fólkafl. fella inntøkuuppskotini.

3. Inntøkur eru og verða ójavnar, men fáa vit góð fær, so koma eisini inntøkur.

4. Sóknarstýrini hava øll somul innsent umsóknir fyri fleiri árum síðan.

(Niðurlagt).

J. H. Danbjørg.

KUNNGERÐ

Við heimild i kunngerð nr. 40, 27. december 1945, um útflutning av feskfiski og eftir samráð við Ministry of Food verður hervið gjørt kunngørd, at henda skipan fyríbils verður sett i verk.

Øll fiskiskip, ið vilja selja i Bretlandi mugu landa i Aberdeen við undantak av 27 skipum, ið hava fingið serstakt loyvi at landa i Grimsby ella Hull, og er boð sent viðkomandi reiðara. Treytað landingsloyvi verða skjótt send i staðin fyri tey fyríbils loyvi, ið givin eru.

ÚTFLUTTNINGSNEVNDIN FYRI FESKFISKASKIP, Tórshavn, 16. mars 1946.

N. v.

Hans Sundsstien.